

A TENGERPART

NAPILAP.

VI évfolyam.

FIUME, szombat 1909. március 13.

58. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos polt sorja 40 fillér.

Munkások nyereség-részesedése.

Évtizedek óta folyik az elkecseregett harc a tőke és munkaerő között amiatt, hogy az iparcikkek előállítására utján származó haszonból mi illeti meg az egyik és a másik tényezőt. Az ipari munkás, aki a régi jó időben megelégedett azzal a munkabérral, melyet a munkaadó részére megállapítani jónak látott, régóta öntudatra ébredt, különösen azóta, amióta folyvást azt szonokolják füleibe, hogy a tőke nem egyéb, mint a felhalmozódott munkaerő terméke.

Ezt hallva, hajlandó elhinni, hogy a mai rend felforgatandó, hogy nem a munkaadó van hivatva a munkabér megállapítására, hanem ellenkezőleg a munkás van feljogosítva arra, hogy tevékenysége eredményének bizonyos csekély százalékát a tőke közreműködéséért a vállalkozónak átengedje. Ez az elmélet az ipari részvénytársaságok elterjedésében tényleg bizonyos támaszra talált.

Habár a tőke nem könnyen bírható rá arra, hogy deposedáltassa magát, illetve vezetőszerepéről lemondjon, mindazonáltal az eszme az ipari termelés köreiben egyre több követőre talált. A munkás, kinek életszükségletei, öntudatra ébredése folytán az utóbbi évtizedben jelentéktelen emelkedtek, a tőkének koalíciók alkotása utján való megerősödése dacára értett hozzá, hogy miként kell újabb követeléseinek erősen érvényt szerezni, azaz a munkások szövetségeibe tömörültek és most már hatalom áll szemben a hatalommal.

A munkásszövetségek pénzt takarítanak meg, hogy azt a harcban mindannyiszor fegyverül használják, valahányszor hinni vélik, hogy a nyereségből az őket megillető részt nem kapják meg. Ily esetekben egyszerűen megszűntek tevékenységüket és míg ők maguk a megtakarított pénzből élnek, a tőkét időleges terméketlenségre kényszerítik.

Rendesen úgy játszódnak le a harc, hogy mihelyt a vállalat üzleti nyeresége emelkedik, a munkások a munkabér felemelését a munka beszüntetésével való fenyegetés alkalmazásával követelik. De ha hanyatlás áll be az iparban, csak igen nehezen győzhetők meg a munkabér leszállításának szükségességéről és a vállalkozó gyakran nem tehet egyebet, minthogy ő meg az üzem beszüntetésével fenyegetőzik, oly fenyegetés, melynek megvalósítására azonban — tekintettel a nyereség elmaradására és a függőben levő megrendelésekre — csak nehezen és csak akkor szánja el magát, ha az üzem megszűnik nyereséget hajtani vagy ha éppen súlyos veszteségek nehezdednek a vállalatra.

Többféle kísérletek tettek ezen veszélyek elhárítása céljából, de az eredmény többé-kevésbé kétséges volt. A munkaadók alkalmazkodtak ahhoz, hogy a munkásokat egyenjogúknak tekintsék és kísérleteket tettek oly megállapodások létesítésére, melyek a munkabér szilárd szabályozását eredményeznék. Ahol

munkáskötelékek állanak fenn, ott a tárgyalások könnyebben mennek, mert a munkaadók és a munkások képviselői bocsátkozhattak egymással tárgyalásokba. Ipari választott bíróságok és munkabér-egyeztetési hivatalok is állítottak fel. De a vizályok elhárítására irányuló mindeme kísérletek dacára, különösen hanyatló gazdasági konjunkturák idején, a munkabeszüntetések száma inkább emelkedett, hogysen hanyatlott volna. Ahol ugyanazon ipari szakma munkásszervezete az egész országra kiterjeszti működési körét, könnyű egyes üzemek vagy egyes kerületek munkásait akként támogatni, hogy azok tetszés szerinti ideig képesek tevékenül részt venni.

Még hatalmasabbá válik a munkásképviselő, ha — mint Angliában — a munkásuniók megegyezésre jutottak arra nézve, hogy a munkabeszüntetés fegyverével élő egyes szakszervezeteket pénzzel támogatják, amint az épp most a gyapotfonók munkabeszüntetésénél történik.

Távollátó közgazdászaink e betegség egyedüli gyógyszerül már régen a munkásoknak a nyereségből való részesítését ajánlották. Jules Simon nagybecsű műve talán csak azért nem ért el megillető gyakorlati eredményt, mert a kérdést túlmérvben a francia ipar viszonyai szempontjából tárgyalta és a korszellem sem volt megérve akkor még az eszme megemléstésére. A munkaadókat még uralta az a gondolat, hogy a munkások nekik alattvalók, míg a munkások a legnagyobb mérvű bizalmatlansággal viseltették a kizsákmányoló tőke ellen. A nyereségből való részesítés rendszeresen azonban csak az egyenjogúság eszméjén épülhet fel, amelynek azonban — önként érthetőleg — szabad az ipari fegyelmet lerontani. És csak kevés emberbaráti érzelmű vállalkozó volt hajlandó munkásait az egyenjogúsággal felruházni és az ettől való tartózkodás némileg indokolt volt, mert a munkások az új rendszert akként értelmezték, hogy az üzem vezetésére is joguk van befolyást gyakorolni, holott e tekintetben a szükséges ismereteket teljesen nélkülözik. Ahol például a munkások részvényesekké lettek, tehát pénzdókká váltak és a szótöbbséget elérték, ott a vállalat csaknem mindig elerjedt, sokszor meg is bukott. Ez áll különösen számos francia részvényvállalatról, melyek a munkások részesedésére alapítják. Sok angol gyapotfonónál is részvényesi minőségben érdekeltek a munkások, de döntő befolyást sehol sem gyakorolnak és befolyásuk kifelé is oly csekély, hogy a mostani általános munkabeszüntetést sem voltak képesek megállítani, sőt maguk is kénytelenek voltak sztrájkba lépni azon vállalatoknál, melyeknek részvényesei. Amerikában az acéltröszt igyekezett a munkások érdeklődését a tőkerészesedés iránt felébreszteni, de végre is a részvénybirtok más, mint a nyereségrészesedés; utóbbinak minden érdekeltet kielégítő szervezetét még csak ezután kell kitalálni.

Anglia északnyugati partján létező hajógyárak gépmunkásainak csak nemrég lezajlott harca drasztikus példáját mutatja fel azon károsodásoknak, amelyeket a folytonos vizályok az iparnak okoznak.

A béke helyreállta után azt a javaslatot tették munkaadók a munkásaiknak, hogy egyezzenek bele egy választott bíróság szervezésébe mely a jövőben minden, a bérviszonyból eredő vizályos kérdést végérvényesen eldönt. De mi-alatt a felek ezen választott bíróság szervezése kérdésében tárgyaltak, Sir Christopher Furness, a legnagyobb angol hajógyárak tulajdonosa más irányú javaslatot terjesztett munkásai elé.

Kereken kijelentette, hogyha az eddigi vizályok és munkabeszüntetések továbbra is olymódon merülnek fel, hogy a hajógyárakban alkalmazva levő munkások egyes kategóriáinak módjukban áll más munkásokat is részleges, vagy általános munkabeszüntetésre rábírní, ez a hajóipart teljesen tönkreteszí. Csak radikális gyógyszer háríthatja el ezt a veszedelmet és ilyenül két ajánlatot terjesztett a munkások elé.

Az egyik az, hogy a Furness, Withy & Comp. cég alatt a West-Harlepoolban fennálló hajógyárát vegyék meg a munkások, melynek vételárát a két fél által felkérendő kiváló szakértők fogják megállapítani.

A másik javaslat az, hogy a munkásoknak nyereség részesedés alakjában a művekre nézve részesedési jog biztosítatik.

Sir Christopher nagy vonásokban fejtette ki ezután az utóbbi javaslat módózatait. Eszerint munkatanács állítandó fel, mely felelősséget a munkaadó, felelősséget a munkások képviselőiből áll. Ha a munkatanács valamely vizályos ügy tekintetében nem juthatna megállapodásra, a kérdés, végleges döntés végett, választott bíróság elé terjesztendő, melybe mindkét fél 3-3 tagot választ és ezek együtt az érdekeltségen kívül állók sorából választják meg elnöküket.

A javaslat elfogadásának föltétele az, hogy a munkások a munkabeszüntetéséről egyszer és mindenkorra lemondanak, a cég pedig lemond a munkából kizárás alkalmazásáról. Végül kijelentette, hogy ha a munkások a javaslatok egyikét sem fogadják el, valószínűleg kénytelen lesz a hajógyár üzemét teljesen beszüntetni.

Erre a munkások gyűlést tartottak, melyben mintegy 100 munkásszervezetek képviselői vettek részt. A gyűlés kimondta, hogy a hajógyár megvétele iránti ajánlatot nem fogadja el, ellenben az érdekel 17 szakszervezetnek ajánlani fogja a nyereségből való részesedést tárgyzó javaslatnak egyelőre kísérletkép 11 havi időre való elfogadását.

Sir Christopher Furness az ideiglenességbe készséggel beleegyezett, meglévén győződve arról, hogy az ideiglenes szerződés lejártá után annak állandósítását a munkások egyhangulag elhatározzák.

Erre aztán a munkások West Harlepoolban megtartott gyűlése a javaslatot majdnem egyhangulag elfogadta és bizottságot küldött ki abból a célból, hogy a részleteket a gyártulajdonossal folytatandó tárgyalásokon megállapítsa. A szerződés meg is kötött és ha az meghozza a kellő jó eredményt, tekintve a Furness, Withy and Comp. cégnek az angol iparban való vezető szerepét, nincs kétség benne, hogy a munka és tőke közt folyó harc szelidítésére irányuló epichális kísérletet sok más angol iparvállalat is alkalmazni fogja.

— **A román külkereskedelmi szerződéstárgyalások megszakadtak.** Mialatt Magyarország legtekintélyesebb közgazdasági vezérférfiai a múlt vasárnap ritka egyetértelműséggel állapították meg azt, hogy Magyarország fontos közgazdasági érdekei követelik meg azt, hogy a Balkán-államokkal minél előbb rendezzük kielégítő módon külkereskedelmi viszonyunkat, azalatt a hivatalos tárgyalások Romániával — megszakadtak. A magyar ipar és kereskedelemre nézve egyenesen életkérdés az, hogy utat találjon a keleti fogyasztó piacokra. Érthető elkeseredéssel fogadják tehát ipari és kereskedő körök azt a hírt, hogy a külkereskedelmi tárgyalások azért akadtak meg, mert a mi részünkről mereven ragaszkodtak ahhoz, hogy agrár téren semmiféle kedvezményt nem adhatnak Romániának. Csak most jelentkeznek a Tisza-féle külkereskedelmi szerződések átkai, mert hisz még Romániával szemben is arra hivatkoznak akkor, mikor az állapotokhozatal terén akar Románia eredményeket elérni. A vágott huszbehozatal körül tört ki az ellentét. A mi külkereskedelmi képviselőnk nem ment bele a behozatali kontingens fölemelésébe, jóllehet a Magyarországon elviselhetetlen huszdrágaságnak a romániai huszbehozatal emelése igen hathatós ellenszere lehetne. Mint értesülünk, ipari és kereskedői körökben mozgalom indult meg, melynek célja az, hogy együttes fellépéssel odahassanak, hogy a félbenmaradt tárgyalást Romániával újból vegyék föl és hogy megakadályozzák azt, hogy az ipari érdekeket ismét alárendeljék a mezőgazdasági érdekeknek.

UJDONSÁGOK.

— **Wickenburg Márk gróf Fiumében.** Wickenburg Márk gróf volt államtitkár a testvérbátyja Wickenburg István gróf kormányzó helyettesnek és anyjának látogatására ma Fiuméba érkezett.

— **A rappresentanza ülése.** A városképviselőtestület ma, pénteken este 6 órakor ülést tart Vio Ferenc dr. polgármester elnöklété alatt a már tegnap részletesen közöli napirenddel.

— **Fiumei ember kitüntetése.** A király Accurti Hugó nyugalmazott sorhajóhadnagynak a tiencsini osztrák és magyar kolónia titkárnak, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Busoni Ferruccio hangversenye.** Elsőrendű zenei élvezetben részesítette tegnap a hangverseny-egyesület vezetősége a zenéért lelkesedő tagjait. Lehozta Busoni Ferruciót, a jelenkor egyik legkiválóbb zongoraművészt. A kiváló mester tiszteletére a Deák szálló nagy terme annyira közönséggel, hogy a későn érkezők már az ajtónál tovább nem tudtak jutni. A művész Bach, Beethoven, Chopni és Liszt legnehezebb darabjaiból állította össze műsorát. A közönségnek természetesen Chopni ismert, népszerű zenéje tetszett legjobban. Liszt két legendájának előadása után a közönség annyira tüntetett a mester mellett, hogy az kénytelen volt Lisztnak bájosan finom „Campanella”-ját ráadásul eljátszani. Busoni még a

tegnap esti gyorsvonattal tovább utazott innen Budapestre, ahol már ma este játszik a Royal szálló nagytermében.

— **A Herodiás második előadása.** Massenet operájának az „Erodiade”-nek tegnap esti második előadása újból megtöltötte a Comunale nézőterét. A szereplőket minden felvonás végén kihívták. Bellantoni baritonistának ezúttal is meg kellett ismételnie a „Vision fugitiva” kezdetű áriát.

Szombaton ismét az „A” bérlők számára kerül színpadra a darab.

— **Magyar beszéd a Szent Vid templomban.** Dr. Zaffery Károly, volt fiemei gimnáziumi igazgató, a Don Bosco által alapított szalézi rend papja, holnap délután 6 órakor magyar beszédet tart a Szent Vid templomban a szalézi rend áldásos működéséről.

— **Uj famegmunkáló részvénytársaság.** Az elhalt Ossoinack Luigi által a braziliai lisztkivitelhez szükséges hordók előállítására alapított hordó- és ládagár néhány év óta tudvalevőleg az alapító fiának, Ossoinack Andrásnak tulajdonában van. Az utóbbi most részvénytársasággá alakította át a gyártelepet „Lavoratorio Meccanico Legnami Luigi Ossoinack Societa Anonima” (Ossoinack Lajos, fiemei mechanikai famegmunkáló részvénytársaság) cég alatt. A háromszázezer korona alapitókével bíró részvénytársaság tegnap tartotta alakuló közgyűlést, melyen a társaság vezetősége a következőképpen alakult meg:

Elnök lett vágújhelyi Hoffman Sámuel udv. tan.

Igazgatók: Ehrman Leo nagyiparos és Ossoinack András, az Ossoinack Luigi cég tulajdonosa. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Kirz Adolf, a Fagnea kiviteli részvénytársaság igazgatója, Venutti Hugó szállító és hajóügynök és Schönwald M. a Hoffmann S. W. cég fiemei fiókjának könyvelője.

A vezérigazgatói teendővel az igazgatóság Ossoinack András bízta meg.

— **Nagy betörés egy vegyeskereskedésben.** A Via Canale 2. sz. házban levő Giachelich Ferenc féle vegyeskereskedésbe tegnap éjjel az utcai ajtón át betörték s onnan sok mindenféle árut elloptak. A nevezett éjjelen egy az üzlethez közel horgonyzó vitorlás legénysége két vagy három egyént vett észre, kik egy csolnakot megtöltöttek áruval s eleveztek a Fiumára csatornán. Az arcukat elrejtették, úgy, hogy fel nem ismerhették őket. Egy járókelő közvetlenül a betörés után arra járt s észrevette, hogy az üzlet ajtaja nyitva van. Értesítette a rendőrséget s az üzlet tulajdonosát.

A betörők elvittek 80 kg. súlyú szalámit, nyolc drb. zsirral telt bödönt, 20 kg paprikát, több cigarettapapírossal telt dobozt, stb. A pénzesládában is kotorásztak, de hasztalanul, mert a tulajdonos minden este elviszi a napi bevételét. A kár tulhaladja az 500 koronát. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a városban és környékén melynek meg is volt a foganatja.

A kereskedő gyanuja tudni illik egy Knezevich nevű alkalmazottjára esett, ki két hét óta van nála alkalmazva, mely idő óta már kétszer történt üzletében betörés. Azt hiszi, hogy Knezevich segítette a tolvajoknak.

Tegnap este Giachelich be akarta zárni az üzletet, de a lakat el volt rontva. Knezevichet a rendőrség letartóztatta, ez azonban ártatlannak vallja magát. Ellenben a rendőrség elfogta Dona Giuseppe 13 éves fiút, ki bevallotta, hogy két másik társával Kovács Györggyel és Barbich Melchiorral együtt — mindketten 15 évesek — követte el a lopást. Érdekes, hogy a két utóbbi már ki van tiltva innen. A rendőrség az árura is ráakadt a Del-tán, ahol néhány szalámirud kivételével, — melyet a fiatal betörők bizonyára megettek — megtalálták egy rejtett helyen az egész lopott holmit. Valószínűleg Knezevich volt az, aki a három fiúnak megkönnyítette a lopást.

— **Kedvezményes jegyek magántisztviselőknél.** A Kereskedelmi és Magántisztviselőknél.

előlk Egyesületének igazgatósága ezúton értesíti a tagokat, hogy a városi színház (Teatro Comunale) operaelőadásaira érvényes mérsékelt árú belépti jegyek (ingresso) az egyesületi helyiségekben naponta fél 7 órától 8 óráig este kaphatók.

— **A mezőgazdákat** érdekelni fogja, hogy az utóbbi két évben az impregnált répamag körül keletkezett vita és a szakajtóban fejlődött tollharc jelenleg mily fordulatot vett. Határozottan annak a pártnak győzelmeivel végződött, mely az impregnált répamag mellett foglalt állást. Ugyanis mint értesülünk a répamag termelés hazájában Quedlinburgban (Észak-Németország) gazdák és kereskedők kívánságára „Répamagot Impregnáló Vállalat” létesült Waegener és Társa cég alatt, ahol bizonyos illeték ellenében úgy gazdák mint kereskedők impregnáltathatják répamagjaikat. Ezen a mezőgazdaságra fontos vállalat hónapok óta van üzemben és mint halljuk, rendkívül igénybe van véve. Igy tehát a gyakorlat ismét rácafolta a hivatalos, szürke teoriára, és az a tudomány, mely az impregnálás ellen agitált, csődöt mondott. Hogyan is mondta boldogult Pulszky: „A kutyá utat a karaván halad.”

— **Birközverseny a Fenicsében.** A Fenicsében ma este birközverseny lesz, melyen résztvesznek Raicevich Maximilián világhírű birkózón kívül azon birkózók, kik az utóbbi napokban a trieszti Politeamaban versenyeztek.

— **A „Gödöllő” kijavítása.** Az Ungarocroata „Gödöllő” gőzöst, mely tudvalevőleg hétfőn Capo Cesto közelében zátonyra került, dokkba vontatták a hajótest átvizsgálása és esetleges hibák kijavítása céljából.

— **Kalandos fiú.** A rendőrség elfogja Gertensen Ferenc 10 éves zágrábi fiút, ki a Corsia Deákon céltalanul járkált. A rendőrség azt mondta, hogy megszökött szüleitől és két napig Abbáziában tartózkodott. Zágrábra toloncolják a szüleihez.

— **Trieszt lakossága.** A trieszti statisztikai hivatal adatai szerint a múlt év december 31-én Trieszt lakossága 216.800 lélek volt.

— **A kikötőből.** Március 12-én Érkezett: „Congo” angol gőzös Londonból 300 tonna köszénnel és 50 tonna vegyes áruval; „Praga” osztrák gőzös Bombayból 13,300 zsák lenmaggal és 100 tonna vegyes áruval; „Tisza” magyar gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Buda II.” magyar gőzös Londonba 1100 tonna fával, 1200 tonna cukorral, 600 tonna liszttel és 120 tonna vegyes áruval.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 11. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnökölt.

Harmadik olvasásban elfogadják a tegnap letárgyalt javaslatot s azután áttér a ház a közadók kezeléséről szóló javaslat tárgyalására.

Mezőfi Vilmos azt kívánja, hogy az adóemelések indokolását közöljék a felekkel is.

Mérey Lajos az adóanomáliák megszüntetését sürgeti.

Wekerle miniszterelnök azt mondja, hogy az új törvény kizár minden anomáliát.

Mérey Lajos javasolja, hogy ha a behordott termés elpusztul, az állam adjon adóelengedést.

Wekerle ellenzi Mérey indítványát, a ház azonban mégis elfogadja azt.

Mezőfi Vilmos mellőzni kívánja azon szakaszt, mely jutalmat tűz ki ama jegyzőknél, kik az adót kiméletlenül hajtják be.

Wekerle indítványára azonban a ház változatlanul elfogadja a szakaszt.

A 110. szakasz után Wekerle ajánlatára még egy 111-ik szakaszt tódott a ház a törvényjavaslathoz, mely az átmeneti intézkedéseket tartalmazza és kimondja, hogy az új törvény 1911 január 1-én lépjen életbe.

Holló Lajos szólal fel azután és azt mondja, hogy az új adótörvények megalkotása Wekerle érdeme és dicsősége marad minden időre. E szavakra a ház minden oldalán éljenzik a miniszterelnököt.

Wekerle Sándor köszönetet mond Holló szavaiért és megköszöni a felszólalt képviselők tárgyalagos hozzászólásait. Együttal bejelenti, hogy legközelebb a borítaladó leszállításáról és a községek háztartásának rendezéséről fog törvényjavaslatokat benyújtani, a mivel az egész adóreform be lesz fejezve.

Az ülés ezzel véget ért.

Megsemmisített mandátum.

BUDAPEST, márc. 12. A képviselőház második bíráló bizottsága ma Ivánka Mihályt nemzeti bizottsági képviselő bizáni mandátumát megsemmisítette.

Külügyi osztályfőnök Budapestben.

BUDAPEST, márc. 12. Esterházy Pál gróf, külügyi osztályfőnök ma Budapestre érkezett és a képviselőházban hosszabb ideig tanácskozott Wekerle miniszterelnökkel.

Strossmayer utóda.

DIAKOVÁR, márc. 12. A Strossmayer püspök halála folytán megüresedett püspöki széket már a legközelebbi napokban be fogják tölteni. Dvorzsák Mihály eddigi püspök helyettes lesz Strossmayer utóda.

A zágrábi nagy pör.

ZÁGRÁB, márc. 12. A szerb hazatérők pörének mai ülésén Popovics védő több kérdést intézett Pribicevics Ádám vádlotthoz, miközben folyton közjogi fejtegetésekbe bocsátkozott. Az elnök többször megintette, hogy ne firtasson közjogi dolgokat, de Popovics mégis folytatta ily irányú kérdéseit, mire az elnök megvonta tőle a szót.

Leégett laktanya.

BREGENZ, márc. 13. A bregenzi gyalogsági laktanyának padlása ma reggel hirtelen kigyulladt. Dacára annak, hogy az egész legénység segített az oltásnál, a laktanya teljesen leégett. Számos katona megsérült.

Szerbia reménykedik.

BELGRÁD, márc. 12. Az óradikálisok klubjának tegnapi ülésében Uzunovics képviselő azt kérdezte, hogy mit fog tenni a kormány, ha a nemzetközi konferencia nem jön létre. Erre Pasics azt válaszolta, hogy Oroszországtól biztos ígérete van Szerbiának, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójának kérdése csak európai konferencián finalizálható, ha pedig konferencia nem jönne létre, akkor az nyílt kérdés marad és Oroszország bizonyára nem ismerné el a boszniai annexiót, aminek az osztrák-magyar monarchiára nézve beláthatatlan hordereje volna. Szerbiának — jegyezte meg végül Pasics — ez a kérdés nem sietős. Minél tovább tart az elmentétek politikai részének megoldása, annál több időt nyerünk, hogy Szerbia felkészülhessen a döntő pillanatra. Szerbia nem kapitulált Ausztria-Magyarország előtt és nem is fog kapitulálni, míg Oroszország részéről éppen olyan őszinte támogatásra számíthat, mint az utóbbi időben.

A szerb válasz hatása Bécsben.

BÉCS, márc. 12. A szerb válaszcikkjének tartalmát nagyjában kielégítőnek tekintik, mert értik a szerb kormányt az a törekvés, hogy a hatalmak nyomása alatt cselekedett és ezzel akarja leplezni visszavonulását. Forgách gróf szombati felszólalására a közjegyzék nem tartalmaz feleletet. Ha az is kedvező lesz, csak

akkor lehet beszélni a helyzet megváltozásáról, egyelőre be kell várni Szerbia intézkedéseit és a leszerelést, ami eddig nem történt meg, sőt még a szándék sem látszik erre, ugyszintén a normális viszony helyreállítására sem.

Szerb bandák szervezése.

BELGRÁD, márc. 12. Az itteni lapok szerint a bandák már teljesen szervezkedtek. A nemzeti védelmi bizottság jelentése szerint a bandák összesen 12,000 teljesen felszerelt tagot számlálnak és pedig 6000 macedoniai, 4000 szerb és 2000 albániai. A bandák egyik részét a boszniai határra Lesnica és Ivanica közé küldték, egy másik részét Raska és Kursumlia vidékére, egy harmadik részét pedig Vranja és Prepolac környékére. A bandák vezetését husz, a macedoniai harcokban bevált vojvoda és husz szerb katonatiszt vállalta magára. A bandák fegyverzete ötlövetű gyorstűzelő fegyverekből és kézi bombákból áll; ruházatuk szerb-albán nemzeti öltöny. A bandák minden tagja teljes ellátáson kívül napi másfél franknyi szoldof is kap. Cselovics szerb milliomas, aki boszniai származású, néhány héttel ezelőtt egymillió frankot bocsátott a szerb hadügyi minisztérium rendelkezésére, most pedig 300,000 frankot juttatott a nemzeti védelmi bizottságnak is azzal a kikötéssel, hogy az összeget a bandák szervezésére és fentartására fordítsák. A bandák Szerbiát a boszniai és az ó-szerbiai határ felő mintegy kordonnal veszik körül. Hír szerint a szerb kormány ily módon a novibazári szandzsákban *fait accompli* akar teremteni, amelyért azután a felelősséget a bandákra akarja hárítani.

Örzik a hidakat.

ESZTERGOM, márc. 12. Az itteni rendőrség tudomására jutott, hogy néhány nap óta két gyanús külsejű idegen óiálkodik állandóan az esztergomi vasúti hid közelében. Mivel valószínűleg fel akarják robbantani a hidat, ma katonaságot és csendőrséget rendeltek ki a hid őrzetére.

Megszűnt a török bárkás sztrájk.

BÉCS, márc. 12. A „Neue Freie Presse” jelenti, hogy Konstantinápolyban a bárkásoknak az Osztrák Lloyd elleni sztrájkja tegnap megszűnt. A Lloyd mint eddigé is, a saját személyzetét fogja alkalmazni; a török bárkások belenyugodtak ebbe, hogy kárpótlást fognak kapni.

Lederer penzió Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Ujszülött gyermekek részére

az összes hygienikus cikkeket rektáron tartom és pedig: Pelenkanadrág, flanelin alátétek, baby ingecskék, has- és köldökökötők, szoptatos dajkának való mellény, gyermekágy-kötők, fásli stb. Mindezen cikkeket hygienikus Tetrá-szövetből készülték, a mely a nedvességet rögtön beszívja és a testét ilyformán mindig szárazon tartja.

VUJA M. Via Adamich.

Két irodista

keresztény, megbízható munkás, ki a magyar és német levelezést, gyorsírást és gépirást teljesen bírja, azonnal felvétetik Giuseppe Kraschowetz Trieste, gyarmat- és kiviteli cégnél.

Új magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vico della Germania 1. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkifináltabb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabecsült pártfogását.

TELEFON 987.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

Dr. Pachany A. fogorvos

Fiume (Zmajč-ház) rendel Abbaziában (Villa Istria) minden hétfőn, szerdán, pénteken d. u. 3—C. Minden más időben Fiumében d. e. 9—12 és d. u. 2—6.

Két fiatal banktisztviselő keres magyar uri családnál április 1-ére teljes ellátást. Szíves ajánlatok „Kellemes otthon” jelligére e lap kiadóhivatalába kéretnek.

VARIETE INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Megnyilt

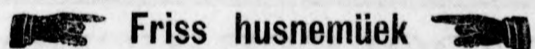
Új mézszárszék

Vico della Germania 1. sz.

a de la Ville-szálloda házában.

TELEFON 1064. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a fentvezetett mézszárszékben mindennap a legjobb minőségű

Friss husnemüek

olcsó árak és pontos kiszolgálás mellett kerülnek kimérésre.

Valódi erdélyi tejes bárány csakis nálam kapható.

A t. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel REICH ÖDÖN mézszáros.

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio
naponta nagy előadás
Teljesen új műsor.

Csak néhány napig.

Les deux Maximow

Mlle Dezon átváltozó csipketáncosnő, Marchillini Alfréd kórikus, Charly Lilly angol énekesnő és táncosnő, La belle Annette németkező énekesnő, Cis an Dis zenebohócok, Walthon Poldi bécsi szubrett, Les Darcos duettisták a párizsi Folies Marigny-ből, Kosmos nővérek táncosnők stb. stb.

Nagyszerű látványosság!

Kezdeté este 9 órakor. Belépti díj 1 kor

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
4% netto kamatot
térít meg feleinek.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

Egy csodarabbi és gondolatolvasó

tartozkodik jelenleg Susákon Continental szálló l. em. 10. sz. alatt.

Csak pár napig található. A rabbi megmondja minden hozzáfordulónak a nevét, társadalmi állását, múltját, jelenét s a jövőre nézve bölcs tanácsot ad s bárkinek megmondja a gondolatát s ami a gondolatát elfoglalja, arra nézve a legjobb utmutatást adja. A csodaember évekként ezeltől és pár hónappal ezeltől is itt járt s a helybeli közönségben a legnagyobb bámálatot s csodálatot keltette. El ne mulassa senki ezen csodaembert felkeresni Ezen csodaember nagy tudmudista, kabalista, chiromantista s a pszichológiai tudományok tudora.

Található reggel 8 órától este 8 óráig.

Budapesti női szabónő

FIUME, Via Mercati 4. III. em. (Nikolaki-ház) jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

A n. é. hölgyközönség b. pártfogását kéri **SEILER R.**

(a török konzul palotájában)

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtlenít, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájviz, haj- és bőrápolószer.

Szükséges minden háztartásban. Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

KOSMOS labororium, GYŐR. Kapható mindenütt.

Szép ötszobás lakás
konyhával, minden mellékkeliséggel s nagy verandával május 1-ére jobb csatládnak kiadó. Cím a kiadóban.

Csak a legfinomabb, szárított kokuszdiót

Edolgozzák fel a Ceres-gyárak. bból állítják elő minden pótlás nélkül a lehető legtisztább készületekben a híres **CERES-ételzsirt** sütésre, rántásra és főzésre.

VELENCE
Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárúró és podgyászszállító iroda a házban.
Grand Hôtel. A Canal Grande legszeob részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kifünő francia konyha.
Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobában. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —
Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnyre a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.
Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

ABBAZIA
VILLA MELANIE
Szabados penzió
Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kifünő konyhával. — Mérsékelt árak

VELENCZE
BONVECCHIATI
szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.
Uj épület minden kívánt kényelemmel.
Szobák 2 1/2-3 lírától feljebb.
Teljes penzió 9 lira.
Az étteremben kifünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.
Tulajdonosok: **Fratelli Scattola.**

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Deák korzó 30. szám alatt levő **KORONA VENDÉGLŐT** december 1-én átvettem.
Heti étlap: Hétfő: Korhelyleves, Kedd: Pusztai gulyás Szerda: Halak Csütörtök: Székely gulyás, Péntek: halételek Szombat: Különféle hurkák Vasárnap: Kifünő töltött káposztát.
Havi étkezők 18 és 20 frt. étlap szerint 24 frt.
Jó magyar konyha! — Hamisítatlan borok! — Köbányai Polgári Sör!
Tulajdonos: **Ladányi György.**

TIROLESE VENDÉGLŐ
Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.
Kifünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

Venier Penzió és Vendéglő
Velece Szt. Márktér.
Szobák 2 lírától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.
— Kifünő konyha minden órában. —
Procuratie vecchie 105. s. — — — — —
(a Quadri kávé mellett) **Marco Venier.**

SAVOY RESTAURANT
Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco
Az előkelő idegenek találkozó helye.
Luncheon és diner fix áron. — — — — —
és étlap szerint. — — — — —
Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.
„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.
Kiadóhivatal: Vico del' Ospedale, Wurzer ház.
Telefon 229. sz. Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve. Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.